

Soạn bài Thêm trạng ngữ cho câu - Ngữ văn lớp 7

Hướng dẫn soạn bài trang 39 sách giáo khoa Ngữ Văn lớp 7 tập 2: Thêm trạng ngữ cho câu.

I. Đặc điểm của trạng ngữ

Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi.

Dưới bóng tre xanh, đã từ lâu đời, người dân cày Việt Nam dựng nhà, dựng cửa, vỡ ruộng, khai hoang. Tre ăn ở với người, đời đời, kiếp kiếp. [...]

Tre với người như thế đã mấy nghìn năm. Một thế kỉ "văn minh", "khai hóa" của thực dân cũng không làm ra được một tác phẩm. Tre vẫn phải còn vất vả mãi với người. Cối xay tre nặng nề quay, từ nghìn đời nay, xay nắm thóc.

(Thép Mới)

1. Dựa vào kiến thức đã học ở bậc Tiểu học, hãy xác định trạng ngữ trong mỗi câu trên.
2. Các trạng ngữ vừa tìm được bổ sung cho câu những nội dung gì?
3. Có thể chuyển các trạng ngữ nói trên sang những vị trí nào trong câu?

Trả lời:

1. Một số trạng ngữ

(1) Dưới bóng tre xanh

(2) đã từ lâu đời

(3) đời đời, kiếp kiếp

(4) từ ngàn đời nay

2. Các trạng ngữ trên bổ sung ý nghĩa:

Trạng ngữ (1) làm rõ, xác định về mặt không gian (nơi chốn) cho điều được nói đến trong câu.

Các trạng ngữ (2), (3), (4) bổ sung thêm thành phần ý nghĩa xác định về mặt thời gian cho câu.

3. Có thể chuyển những trạng ngữ trên sang những vị trí khác trong câu như:

Soạn bài Thêm trạng ngữ cho câu - Ngữ văn lớp 7

- Trạng ngữ có thể nằm ở đầu câu: *Dưới bóng tre xanh, đã từ lâu đời, người dân cày Việt Nam dựng nhà, dựng cửa, vỡ ruộng, khai hoang.*
- Trạng ngữ nằm ở cuối câu: *Tre ăn ở với người, đời đời, kiếp kiếp.*
- Trạng ngữ có thể nằm ở giữa câu: *Cối xay tre nặng nề quay, từ nghìn đời nay, xay nắm thóc.*

II. Luyện tập

Câu 1. Bốn câu sau đều có cụm từ mùa xuân. Hãy cho biết trong câu nào cụm từ mùa xuân là trạng ngữ. Trong những câu còn lại, cụm từ mùa xuân đóng vai trò gì?

a) *Mùa xuân của tôi - mùa xuân Bắc Việt, mùa xuân của Hà Nội - là mùa xuân có mưa riêu riêu, gió lành lạnh, có tiếng nhạn kêu trong đêm xanh [...].*

(Vũ Bằng)

b) *Mùa xuân, cây gạo gọi đến bao nhiêu là chim ríu rít.*

(Vũ Tú Nam)

c) *Tự nhiên như thế: ai cũng chuộng mùa xuân.*

(Vũ Bằng)

d) *Mùa xuân! Mỗi khi họa mi tung ra những tiếng hót vang lừng, mọi vật như có sự đổi thay kì diệu.*

(Võ Quảng)

Trả lời:

a) Cụm từ "mùa xuân" nằm trong thành phần chủ ngữ của câu.

b) Cụm từ "mùa xuân" là trạng ngữ của câu vì về mặt ý nghĩa, nó xác định thời gian cho sự việc được nêu ra ở trong câu, còn về hình thức, nó đứng đầu câu và được ngăn cách với chủ ngữ bằng một dấu phẩy.

c) Cụm từ "mùa xuân" là bổ ngữ cho động từ *chuộng*.

d) Cụm từ "mùa xuân" là câu đặc biệt.

Câu 2. Tìm trạng ngữ trong các đoạn trích dưới đây:

Soạn bài Thêm trạng ngữ cho câu - Ngữ văn lớp 7

a) *Con gió mùa hạ lướt qua vừng sen trên hồ, nhuần thấm cái hương thơm của lá, như báo trước mùa về của một thức quả thanh nhã và tinh khiết. Các bạn có ngửi thấy, khi đi qua những cánh đồng xanh, mà hạt thóc nếp đầu tiên làm trĩu thân lúa còn tươi, ngửi thấy cái mùi thơm mát của bông lúa non không? Trong cái vỏ xanh kia, có một giọt sữa trắng thơm, phảng phất hương vị ngàn hoa cỏ. Dưới ánh nắng, giọt sữa dần dần đông lại, bông lúa ngày càng cong xuống, nặng vì cái chất quý trong sạch của Trời.*

(Thạch Lam)

b) *Chúng ta có thể khẳng định rằng: cấu tạo của tiếng Việt, với khả năng thích ứng với hoàn cảnh lịch sử như chúng ta vừa nói trên đây, là một chứng có khá rõ về sức sống của nó.*

(Đặng Thai Mai)

Trả lời:

Trạng ngữ trong các đoạn trích:

a)

- *khi đi qua những cánh đồng xanh, mà hạt thóc nếp đầu tiên làm trĩu thân lúa còn tươi* (Trạng ngữ chỉ thời gian)

- *trong cái vỏ xanh kia, dưới ánh nắng* (Trạng ngữ chỉ không gian, nơi chốn)

- *vì cái chất quý trong sạch của Trời* (Trạng ngữ chỉ nguyên nhân)

- *như báo trước mùa về của một thức quả thanh nhã và tinh khiết* (Trạng ngữ chỉ cách thức)

b)

- *với khả năng thích hợp với hoàn cảnh lịch sử như chúng ta vừa nói trên đây* (Trạng ngữ chỉ phương tiện)

Câu 3. Dựa vào kiến thức đã học ở bậc Tiểu học:

a) Hãy phân loại các trạng ngữ vừa tìm được qua bài tập 2.

b) Kể thêm những loại trạng ngữ khác mà em biết. Cho ví dụ minh họa.

Trả lời:

Soạn bài Thêm trạng ngữ cho câu - Ngữ văn lớp 7

a)

- *khi đi qua những cánh đồng xanh, mà hạt thóc nếp đầu tiên làm trĩu thân lúa còn tươi* (Trạng ngữ chỉ thời gian)

- *trong cái vỏ xanh kia, dưới ánh nắng* (Trạng ngữ chỉ không gian, nơi chốn)

- *vì cái chất quý trong sạch của Trời* (Trạng ngữ chỉ nguyên nhân)

- *như báo trước mùa về của một thức quà thanh nhã và tinh khiết* (Trạng ngữ chỉ cách thức)

- *với khả năng thích hợp với hoàn cảnh lịch sử như chúng ta vừa nói trên đây* (Trạng ngữ chỉ phương tiện)

b) Ngoài các loại trạng ngữ ở trên còn có các trạng ngữ sau:

- Trạng ngữ chỉ mục đích.

VD: Để đạt được kết quả cao trong kì thi sắp tới, em phải ra sức ôn tập.

- Trạng ngữ chỉ đối tượng.

VD: Đối với tôi, học tập là quan trọng nhất.

- Trạng ngữ chỉ nơi chốn.

VD: Trên đường, xe cộ tấp nập qua lại.

- Trạng ngữ chỉ cách thức.

VD: Một vài lần, tôi đề nghị nó đọc to từ này.

- Trạng ngữ chỉ sự so sánh.

VD: Như một con thiêu thân, nó suốt ngày lao vào chơi game.